

Yankie-fortællerne

I disse uger bringer Magasinet en lille sentimental rejse i en ganske særlig stil. De amerikanske journalist-fortælleres. Serien er udvalgt og kommenteret af Dan Turèll.

Disse fortællere var mænd af folket og havde oftest haft en omskiftende tilværelse, før de kom til at skrive. De skabte en ny, direkte, humoristisk stil, der svarede til deres tid — og til enhver tid.

Det første ord fik hele genrens grundlægger, Mark Twain, i sidste uge. I denne uge portrætteres O. Henry, og serien slutter på søndag med Damon Runyon.

Dan Turèll skriver om forfattere. — Foto: Erik Luntang

En strøm af mildhed

O. Henry var den stilfærdige iagttager

Af Dan Turèll

O Henry, pseudonym, blev født som William Sidney Porter i 1862 i Greensboro, North Carolina, i en almindelig småfattig familie. Hans første job var som medhjælper

på det lokale apotek (der faktisk nok samtidig fungerede som bar). Senere blev han, i en to-årig periode, cowboy i Texas.

Cowboy og cowboy ... Ifølge samtlige beretninger fra venner, helt fra skoletiden og op til han blev en gran voksen mand, lavede unge Porter nu aldrig for meget.

Han holdt mest af at læse og drømme, og skulle han virkelig slide med noget var det helst med karikatur-tegninger af de lokale, efter sigende den nemmeste måde at føre apotekets regnskaber på. Ligeledes gjorde han sig socialt gældende som en påskønnet amatørsanger og guitarist, i hine tider da folk

endnu sang sammen i de lange aftener. Også som amatør-skuespiller legede han.

Han synes at have været en art permanent hittebarn der drog rundt i USA og overalt blev mere eller mindre adopteret af venner og venners venner, som han boede og spiste hos og til

William Sidney Porter, alias O. Henry, døde i 1910 som 48-årig.

der dengang udkom — stadig inden han hed O. Henry. Og så — kom han i fængsel.

Han blev — med et par års forsinkelse — beskyldt for at have tilsvindlet sig et mindre beløb fra den bank, hvor han havde været ansat.

Om der var noget i sagen har ingen kunnet afklare. Tidens banker var særdeles skødesløse foretagender, og bøgerne blev ført med sympatisk sjusset sjuskethed, hvis overhovedet. I hvert fald: W.S. Porter blev sigtet, og W.S. Porter flygtede over hals og hoved — først til New Orleans, derfra til banan-republikken Honduras, som han meget senere gjorde til scene for en lang række lystige krøniker.

Imidlertid kaldte hans kones døds sygdom ham tilbage, og efter hendes død blev han dømt og fængslet for fem år for det påståede bank-bedrageri.

Fængselstiden blev hans livs store vendepunkt. Det var i fængslet, hvor han fik en privilegeret stilling, han begyndte at skrive *for alvor*, skrive på den måde der gjorde W.S. Porter til O. Henry: letløbende, rappe noveller af en egen charme, det ene ord tager det andet som ingenting indtil man er indøvet i historien, og så kommer den, på én gang kynisk og sentimental, med en fraværende blidhed, og slutter helst med en twist eller pointe der vender hele det foregående på hovedet.

gængæld tegnede og spillede for. Tilsyneladende en ung vagrant uden ambitioner, en charme-dreng på frivillig støtte.

Men læser man hans breve fra disse vandringsår kan man allerede ane den kommende forfatter. Det er ikke enhver ung mand der skriver hjem til familien, at den stedlige barejer er blevet så rig, at han tænker på at købe Mexico som legetøj til sin søn, eller taler om den frygtede Texas-nordenvind, hvis pludselige kulde sender visse direkte til Himmels, mens andre oplever en langt mere radikal temperatur-sændering.

O. Henry drev det videre til at blive bogholder, en overgang bankmand, og så endelig det han formentlig var født til: Journalist. Mens han endnu arbejdede i banken overtog han i 1894 — nu bosat i Austin — en lokalavis han omdøbte til (!) *Rolling Stone*.

I lederen i det første nummer hed det bl.a.:

Rolling Stone er politisk uafhængig, bortset fra en redaktionel tilbøjelighed til at tro på den teori, at hele Verden står på rygskjoldet af en enorm skildpadde. Vi tror på at behandle alle fair hele vejen igennem, holde på den vindende hest og betale vore regninger når vi bliver presset hårdt nok.

Rolling Stone holdt kun et års tid, men det var det der gjorde Will Porter til freelancejournalist for en mængde andre af de små aviser,

Mens Porter arbejdede sin fængselstid ud, dels som håndlanger på hospitalet, dels som bogholder (!) sammesteds, opdyrkede han sin form — og fandt sit pseudonym.

Der er mindst ti forskellige forklaringer på, hvorfor William Sidney Porter valgte 0. Henry. Der er én om en kat han holdt af og som hed dét, én om en gammel neger der elskede at fortælle historier og som blev kaldt Old Henry, én om en populær sang i tiden med omkvædet 'Henry, 0 Henry!', én om ...

Selv sagde han, ganske kontant: 'Det så godt ud på tryk og var let at udtale.' Og der blev rigelig grund til at udtale det. Da 0. Henry kom ud fra fængslet og havde sét sin i mellemtiden opvoksne datter, enebarnet, tog han til New York — og tog N.Y. med storm.

I løbet af ét år — 1902 — blev han, drengen fra landet, den der oplevede New York som newyorkerne omkring århundredskiftet oplevede deres by. Han blev byens beskriver, borgernes beskriver.

Det er ikke for meget sagt, at han gennemtrævede N.Y. efter historier, dag ud og dag ind. Han var en en-som-mand i disse år. Fængslet havde gjort ham indadvendt, han var en rastløs

strejfer med hele døgnet til sin rådighed til at gå gade op og gade ned og enten finde eller fantasere sig til historien bag et lille ismejeri i Bronx eller en irsk barbersalon på Brooklyn. Han gik, som en af hans (få) venner sagde, 'bare ind alle steder og talte med enhver'. Det er selve opskriften på gadenære journalistik, men ikke blot dén.

Snart skrev 0. Henry *columns*, skitser og noveller til alle de store aviser og magasiner. Endnu en gang havde den Store Amerikanske Drøm udspillet sig: Det lille hittebarn fra landsbyen var blevet Kongen i den Store By.

Det skete sådan ca. da han fyldte fyrré, og han fik kun en lille halv snes år til at nyde det i, hvis han altså nød det. Hans venner fra de år — væsentligt identiske med hans redaktører — så ham som selve billedet af den Stillefyldte lægttag, manden der tilsyneladende altid var i byen, men mest sad musestille ét eller andet sted kun for at sige ét klart ord i kvarteret. 0. Henry var en meget sky mand.

Som så mange sky mennesker, der pludselig kommer ind i en uventet udadvendt livsbane, begyndte han at drikke, og det gik hurtigt. Han blev på godt og ondt en myte i blakredse som manden med de evige forskud og de stadig nye kneb for at holde et konstant svingende liv gående. Snart fuld, snart flittig, snart ude på at låne

en femmer, lige så snart mand for at smide med en hund, altid godgørende, men aldrig gældfri. Den evige kunstner- og bohème-type, hvilket ikke bør få nogen til at tro, den ikke også eksisterer i virkeligheden.

I 1904 udkom han for første gang i bogform med *Cabbages and Kings*. De bedste bind han udgav er efter min mening *The Four Million* ('06), *The Trimmed Lamp* ('07) og *The Voice of the City* og *The Gentle Grafter* (begge '08). I disse bøger vil man kunne læse ham i den rolle, han helst selv gav sig, når han dagdrømte: Som Kaliffen af Bagdad (fra 1001 Nat) der går forklædt rundt i gaderne og studerer den brogede menneskehed i en millionby.

Det blev i alt, med posthume udgivelser, til 16 bind 0. Henry. I dem alle vil man finde dette mærkelige skatkammer af burleske, groteske, humoristiske, sømme historier om gangstere, bumser, bohømer, servitricer, strissere, kontorfolk og kunstnere, af alle hudfarver og alle nationaliteter, dette skatkammer der var århundredskiftets New York sét gennem 0. Henry's briller, altid fortalt med hvad en samtidig kritiker kaldte en *gennemstrømning af mildhed*.

Som f.eks. denne meget yndige, retfærdigvis også meget yndede smagsprøve — 'Forår à la carte'.
0. Henry døde i 1910, samme år som Mark Twain. Han blev 48.